

Kitabu cha Danieli - Nambari Mia Moja

Mapambano yanayoendelea kwa ajili ya kuhesabiwa haki kwa imani: uchambuzi wa kihistoria wa uasi wa imani katika Uprotestanti

Jeff Pippenger
2024-02-29

Ujumbe uliowasilishwa na Wazee Jones na Waggoner katika uasi wa 1888 ulikuwa ujumbe wa kuhesabiwa haki kwa imani kwa kweli. Uprotestanti ulioasi unadai kwamba kuhesabiwa haki kunakopatikana kwa njia ya kifo cha Kristo msalabani kumfunika mtu katika dhambi zake, lakini kwamba Damu Yake haiondoi kwa kweli dhambi zake. Fundisho hili la uongo huweka kuondolewa kwa dhambi katika Kurudi kwa Pili, ambapo wenye dhambi kisha hubadilishwa kimiujiza. Uprotestanti ulioasi na, rasmi tangu 1957, Uadventista wa Laodikia, hudai kwamba Kristo ni Mbadala wetu pekee, bali si Mfano wetu. Mwaka mmoja kabla ya 1888, Dada White aliandika yafuatayo.

‘Nitawapa moyo mpya, na roho mpya nitatia ndani yenu.’ Ninaamini kwa moyo wangu wote kwamba Roho wa Mungu anajiondoa kutoka duniani, na wale waliopata nuru kuu na fursa lakini hawakuzitumia vyema, watakuwa wa kwanza kuachwa. Wamemhuzunisha Roho wa Mungu mpaka akaondoka. Shughuli za sasa za Shetani katika kufanya kazi katika mioyo, na katika makanisa na mataifa, zinapaswa kumstua kila mwanafunzi wa unabii. Mwisho umekaribia. Na makanisa yetu yaamke. Nguvu ya kugeuza ya Mungu ipatikane katika mioyo ya washiriki mmoja mmoja, ndipo tutaona msukumo wa kina wa Roho wa Mungu. Si kwamba msamaha wa dhambi tu ndio matokeo ya kifo cha Yesu. Alitoa dhabihu isiyo na kifani, si tu ili dhambi iondolewe, bali ili asili ya kibinadamu irejeshwe, irembwe upya, ijengwe upya kutoka katika magofu yake, na ifanywe kufaa kwa uwepo wa Mungu....

Kristo ni ngazi ile ambayo Yakobo aliiona, ambayo msingi wake uliegemea duniani na hatua yake ya juu kabisa ilifikia mbingu za juu kabisa. Hii inaonyesha njia iliyowekwa ya wokovu. Tunapaswa kupanda hatua baada ya hatua za ngazi hii. Ikiwa yeyote kati yetu hatimaye ataokolewa, itakuwa kwa kushikamana na Yesu kama vile mtu anavyoshikilia hatua za ngazi. Kristo amekuwa kwa mwamini hekima na haki, utakaso, na ukombozi....

Kutakuwa na maanguko ya kutisha kwa wale wanaodhani wamesimama imara kwa sababu wana ukweli; lakini hawana ukweli huo kama ulivyo katika Yesu. Uzembe wa muda mfupi unaweza kuitumbukiza nafsi katika uharibifu usioweza kutenduliwa. Dhambi moja huongoza kwa ya pili, na ya pili huandaa njia ya ya tatu, na kadhalika. Ni lazima sisi, kama wajumbe wa Mungu waaminifu, tumsihi daima atuhifadhi kwa nguvu zake. Tukipotoka hata kidogo kutoka katika wajibu, tuko hatarini kuendelea katika mkondo wa dhambi unaoishia katika uangamivu. Kuna tumaini kwa kila mmoja wetu, lakini kwa njia moja tu—kwa kujishikamanisha na Kristo, na kutumia kila nguvu kufikia ukamilifu wa tabia yake.

Dini hii ya kuwabembeleza watu inayopuuzwa uzito wa dhambi na kudumu tu kukazia upendo wa Mungu kwa mtenda dhambi, humtia moyo mtenda dhambi aamini kwamba Mungu

atamwokoia ilhali anaendelea katika dhambi na anajua kuwa ni dhambi. Hivi ndivyo wengi wanaofanya wanaodai kuamini ukweli wa sasa. Ukweli umewekwa kando na maisha yao, na hiyo ndiyo sababu hauna tena nguvu ya kuisadikisha na kuibadili nafsi. Lazima kuwe na kujikaza kwa kila mshipa, roho, na misuli ili kuuacha ulimwengu, desturi zake, matendo yake, na mitindo yake....

Ukiiacha dhambi na kutumia imani hai, utajiri wa baraka za mbinguni utakuwa wako. Ujumbe Teule, kitabu cha 3, 155.

Dini ya uongo ya "mtakatifu-mtakatifu" ya Uprotestanti waasi ilirasimishwa kama fundisho rasmi mwanzoni mwa kizazi cha nne cha Uadventista mnamo 1957. Iliwasilisha ufafanuzi wa kuhesabiwa haki unaomtia moyo mwenye dhambi kuamini kwamba Mungu atamwokoia huku akiendelea katika dhambi. Msalaba unafundisha kwamba "msamaha wa dhambi si matokeo ya pekee ya kifo cha Yesu," kwa kuwa "Yeye alitoa dhabihu isiyo na kikomo si ili tu dhambi iondolewe, bali pia ili asili ya kibinadamu irejeshwe, irembeshwe upya, ijengwe upya kutoka katika magofu yake, na ifanywe istahili uwepo wa Mungu."

Uasi wa mwaka 1957 unaonyesha kwamba mbegu ya uasi iliyopandwa mwaka 1863, ambayo baadaye ilichipua mwaka 1888, na ambayo kisha ikamwagiwa maji kwa ujumbe bandia uliowakilishwa na kitabu kilichochapishwa mwaka 1919 (The Doctrine of Christ), hatimaye ilizaa tunda la tamko la wazi kwamba "imani ya wenye haki" ya asili iliyowakilishwa na vibao viwili vya Habakuki sasa ilikuwa imeondolewa na kubadilishwa na ufafanuzi uliopotoka wa "kuhesabiwa haki kwa imani" unaopatikana katika Uprotestanti waasi. Nabii asiye mtii kutoka Yuda alikuwa amerudi kwenye kusanyiko la wenye dhahaka na akala pamoja na nabii wa uongo wa Betheli.

Ujumbe kwa kanisa la Laodikia uliowasilishwa kwanza kwa vuguvugu la Wamilleraiti mwaka 1856, na kisha tena kwa kanisa la Laodikia mwaka 1888, ulikataliwa katika kila hatua. Ujumbe huo wa Jones na Waggoner, ambao kulingana na Dada White ulikuwa kwa pamoja ujumbe kwa Laodikia na ujumbe wa kuhesabiwa haki kwa imani, ulikataliwa, kwa kisingizio kwamba waasi waliokuwa wakiukataa kwa kweli walikuwa wakitetea alama za kale! Alama walizokuwa wakizitetea zilikuwa ni msingi wa mawazo yao ya kibinadamu wenyewe, uliojengwa juu ya mchanga.

Ujumbe wa "kuhesabiwa haki kwa imani" uliowasilishwa na Jones na Waggoner mwaka 1888 ulijumuisha ukweli wa injili ya kweli, unaoonyesha kwamba wale wanaohesabiwa haki pia hutakaswa. Ulisisitiza kwamba kuhesabiwa haki ni "kwa kweli" kufanywa mtakatifu, si tu "kutangazwa" kisheria kuwa mtakatifu. Ujumbe wa Jones na Waggoner, ambao Dada White alibainisha kuwa alikuwa akiwasilisha kwa miaka mingi kabla ya uasi wa 1888, unaoonyesha kwamba wakati uhesabiwa haki unapowekwa juu ya mtu, utakaso hutolewa kwa wakati huohuo.

Haiwezi kuwa vinginevyo, kwa maana kuhesabiwa haki na utakaso vyote viwili hutimizwa kupitia uwepo wa Roho Mtakatifu ndani ya muumini. Kuhesabiwa haki na utakaso ni maneno mawili tu yanayoeleza vipengele viwili vya kazi moja inayotekelezwa ndani ya muumini kupitia uwepo wa Roho Mtakatifu.

Ujumbe wenyewe wa Musa ndio uliokataliwa na waasi wa Kora, ambao ulikataliwa tena mwaka 1856, kisha tena mwaka 1888, na baadaye ukaidhinishwa hadharani kama teolojia ya wokovu ya Uadventista wa Laodikia mnamo mwaka 1957. Uasi huo wa kuendelea ulimchoshwa Mungu, kwa maana watu walisema, "Kila atendaye mabaya ni mwema machoni pa Bwana, naye huwafurahia; au, Yuko wapi Mungu wa hukumu?"

Walisema, "wale wanaotenda dhambi wanahesabiwa haki kwa damu ya Kristo, na Mungu anapendezwa nao, ijapokuwa wanaendelea kutenda dhambi." Huu ndio udanganyifu wa kiroho unaowakilishwa na ujumbe kwa Laodikia (watu waliohukumiwa), kwa maana licha ya kwamba Kristo anawataja Walaodikia kuwa "wanyonge, wenye taabu, maskini, vipofu, na uchi," wanaamini kwamba wao ni "matajiri, wameongezeka kwa mali, na hawana haja ya chochote." Na katika hali hiyo, kwa kweli wapo ukingoni mwa kutapikwa kutoka kinywani mwa Bwana.

Wale waaminifu wa historia ya Wamilleraiti waliovumilia kupitia uzoefu wa kukatishwa tamaa kwao kwa mara ya kwanza mwaka 1844, wanaowakilishwa na Yeremia katika sura ya kumi na tano, aya ya kumi na tano hadi ishirini na moja, kama wajenzi waaminifu wa hekalu, ambao walikuwa wameahidiwa kwamba, ikiwa hawangerejea katika "baraza la wadhihaki," wangepanyika "kinywa" cha Mungu, walirudi katika "baraza la wadhihaki" (linalowakilishwa na nabii wa uongo wa Betheli), na wakageuka kuwa Walaodikia, wakiwa ukingoni mwa kutapikwa kutoka katika kinywa cha Mungu, na hawalijui.

Hali ya Uadventista wa Laodikia tarehe 11 Septemba 2001 ilionyeshwa kwa mfano na hali ya Waprotestanti tarehe 11 Agosti 1840. Historia hizo mbili ziliwakilishwa kwa mfano na Wayahudi wabishi, wakati Roho Mtakatifu aliposhuka wakati wa ubatizo wa Kristo. Katika kila moja ya historia hizo tatu, watu waliokuwa wateule hapo awali walikuwa wakiachwa kando, na sasa wako katika mchakato wa kuachwa kando. Mjumbe wa Agano katika siku za Yohana Mbatizaji alipaswa kuingia katika agano na wale ambao Petro aliwatambua kama "kizazi teule."

Bali ninyi ni kizazi teule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa pekee; ili mpate kuzitangaza sifa zake yeye aliyewaita kutoka gizani kuingia katika nuru yake ya ajabu; ambao zamani hamkuwa watu, bali sasa ninyi ni watu wa Mungu; mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema. 1 Petro 2:9, 10.

Petro alikuwa akiwatambua watu wateule wapya wa wakati wake, yaani kanisa la Kikristo. Walichaguliwa kuwa "kizazi teule," katika kipindi ambacho Kristo na Yohana Mbatizaji wote wawili waliwatambua wale watu wateule wa awali kuwa "kizazi cha nyoka."

Enyi wazao wa nyoka, mwawezaje kusema mema, hali ninyi ni waovu? Maana kinywa husema yale yaliyojaa moyoni. Mathayo 12:34.

Kizazi kilichopita, ni "kizazi cha nyoka wenye sumu," ambacho ni ishara ya Shetani—yule mnyama atambaaye wa unabii wa Biblia. Kizazi kilichopita kilikuwa kimejaza kikombe chao cha kipindi cha rehema, na kupitia vizazi vinne walikuwa wamejengeka katika tabia ya yule nyoka. Walikuwa wamekuwa na paji la uso la kahaba. Hii ndiyo sababu wale wazee ishirini na watano katika Ezekieli sura ya nane wako tayari kuinamia jua. Walikuwa wameunda tabia ya upapa.

"Ujumbe wa malaika wa tatu umetumwa ulimwenguni, ukiwaonya watu dhidi ya kupokea alama ya mnyama au ya sanamu yake katika paji la uso wao au katika mikono yao. Kupokea alama hii kunamaanisha kufikia uamuzi uleule ambao mnyama ameufanya, na kutetea mawazo yale yale, kinyume moja kwa moja na Neno la Mungu." Review and Herald, Julai 13, 1897.

Alama ya mnyama ni alama ya mtu wa dhambi, ambaye ni Papa wa Roma na mwakilishi wa kidunia wa Shetani. Kuwa na nia ile ile kama mnyama ni kuwa na nia ile ile kama Shetani, ambaye anaashiriwa kama nyoka wa sumu.

Ili kujihakikishia faida na heshima za kidunia, kanisa likaongozwa kutafuta kibali na uungaji mkono wa wakuu wa dunia; na kwa kufanya hivyo, likamkataa Kristo, likashawishiwa kujiweka chini ya utiifu wa mwakilishi wa Shetani-askofu wa Roma. Pambano Kuu, 50.

Katika kizazi cha mwisho cha watu waliowahi kuchaguliwa, tabia yao inaakisi tabia ya Shetani. "Kizazi kilichochaguliwa" ambacho zamani hakikuwa watu wa Mungu, huchaguliwa kupitia mchakato wa kujaribiwa, kuondolewa uchafu na kutakaswa. Wale wanaofaulu mchakato wa majaribio huchaguliwa kuwa na uhusiano wa agano na Mungu. Bwana aliingia katika agano na kanisa la Kikristo, kisha tena na Uadventista wa Millerite, naye hufanya hivyo tena na wale mia moja arobaini na nne elfu.

Wakati Bwana anaingia katika agano na watu wa Mungu wapya waliochaguliwa (ambao hapo zamani hawakuwa watu wa Mungu), anakuja kwao kama Mjumbe wa Agano. Katika kila moja ya historia tatu zinazotimiza sura ya tatu ya Malaki, kuna mjumbe anayeitayarisha njia kwa ajili ya Mjumbe wa Agano. Mjumbe wa kwanza alikuwa Yohana Mbatizaji, ambaye alikuwa kielelezo cha mjumbe wa pili na wa tatu. Mjumbe wa pili alikuwa William Miller. Pamoja, sifa za kinabii za Yohana Mbatizaji na William Miller zinabainisha sifa za mjumbe anayeitayarisha njia kwa ajili ya Mjumbe wa Agano aje na aingie katika agano na elfu mia arobaini na nne.

Wajumbe watatu wanaoandaa njia kwa ajili ya Kristo, ambaye ni Mjumbe wa Agano, ili aje ghafla katika Hekalu lake, wanaonyesha kazi inayotekelezwa wakati wa hukumu ya uchunguzi, ambayo inafikia tamati katika hukumu ya utekelezaji.

Katika siku za mwisho za historia ya dunia hii, agano la Mungu na watu wake wanaoshika amri zake litafanywa upya. 'Katika siku hiyo nitafanya agano kwa ajili yao pamoja na wanyama wa kondeni, na ndege wa angani, na vitambaavyo vya nchi; nami nitavunja upinde na upanga na vita kutoka katika nchi, nami nitawafanya walale salama. Nami nitakuposa nawe milele; naam, nitakuposa nawe katika haki, na katika hukumu, na katika fadhili, na katika rehema. Nami nitakuposa nawe kwa uaminifu; nawe utamjua Bwana.'

Na itakuwa katika siku hiyo, nitaitikia, asema Bwana; nitazitikia mbingu, na mbingu zitaitikia nchi; nayo nchi itaitikia nafaka, na divai, na mafuta; navyo vitamwitikia Yezreeli. Nami nitampanda yeye kwa ajili yangu katika nchi; nami nitamhurumia yeye asiyehurumiwa; nami nitawaambia wale wasio watu wangu, Ninyi ni watu wangu; nao watasema, Wewe ndiwe Mungu wangu. Hosea 2:14-23.

'Katika siku ile, . . . salio la Israeli, na hao walionusurika wa nyumba ya Yakobo, . . . watamtegemea Bwana, Mtakatifu wa Israeli, katika kweli.' Isaya 10:20. Kutoka 'kila taifa, na kabila, na lugha, na watu' watakuwepo watakaoitikia kwa furaha ujumbe, 'Mcheni Mungu, na mpeni utukufu; kwa maana saa ya hukumu yake imekuja.' Wataacha kila sanamu inayowafunga na dunia hii, nao 'watamwabudu yeye aliyezifanya mbingu, na nchi, na bahari, na chemchemi za maji.' Watajitoa huru kutoka kwa kila pingu, na watasimama mbele ya ulimwengu kama vielelezo vya rehema za Mungu. Wakitii masharti yote ya Kiungu, watatambuliwa na malaika na wanadamu kuwa wale 'waishikao amri za Mungu, na imani ya Yesu.' Ufunuo 14:6-7, 12.

'Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, kwamba alimaye atamkuta avunaye, na akanyagaye zabibu amfikilie apandaye mbegu; na milima itatiririka divai tamu, na vilima vyote vitayeyuka. Nami nitawarudisha tena [kugeuza] mateka wa watu wangu Israeli, nao watajenga miji iliyoachwa ukiwa, na kukaa humo; nao watapanda mizabibu, na kunywa divai yake; pia watafanya bustani, na kula matunda yake. Nami nitawapanda juu ya nchi yao, wala hawatang'olewa tena katika nchi yao niliyowapa, asema Bwana Mungu wako. Amosi 9:13-15.' Review and Herald, Februari 26, 1914.

Sura ya tatu ya Malaki ilitimia katika wakati wa Kristo, na pia katika wakati wa Wamileraiti, na historia hizo mbili zinabainisha kutimia kwake katika siku za mwisho. Dada White anahusisha kutimia kwa sura ya tatu ya Malaki na kazi ya Kristo ya kusafisha hekalu.

"Alipotakasa hekalu kutokana na wanunuzi na wauzaji wa ulimwengu, Yesu alitangaza utume Wake wa kutakasa moyo kutokana na unajisi wa dhambi, kutokana na tamaa za kidunia, matamania ya ubinafsi, mazoea maovu, yanayochafua nafsi. Malaki 3:1-3 imenukuliwa." The Desire of Ages, 161.

Kutakasa hekalu kulikofanywa na Kristo kuliwakilisha kazi Yake ya kutakasa moyo wa mtenda dhambi atubuaye. Katika huduma Yake miongoni mwa watu, alilitakasa hekalu la duniani mara mbili.

Nabii anasema, 'Niliona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, mwenye mamlaka kuu; nayo nchi ikang'aa kwa utukufu wake. Akalia kwa sauti kuu, akisema, Babeli ule mkuu umeanguka, umeanguka, nao umekuwa maskani ya mashetani' (Ufunuo 18:1, 2). Huu ndio ujumbe ule ule uliotolewa na malaika wa pili. Babeli imeanguka, 'kwa sababu amewanyweshwa mataifa yote divai ya ghadhabu ya uasherati wake' (Ufunuo 14:8). Divai hiyo ni nini? Mafundisho yake ya uongo. Amewapa dunia Sabato ya uongo badala ya Sabato ya amri ya nne, naye amerudia uongo ambao Shetani alimwambia Hawa kwa mara ya kwanza huko Edeni, kutokufa kwa asili kwa nafsi. Makosa mengine mengi yanayofanana ameyaeneza kwa upana na mbali, 'akifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu' (Mathayo 15:9).

Alipoanza Yesu huduma Yake ya hadharani, Alikisafisha Hekalu kutokana na unajisi wa kukufuru. Miongoni mwa matendo ya mwisho ya huduma Yake, moja lilikuwa kusafisha Hekalu kwa mara ya pili. Vivyo hivyo, katika kazi ya mwisho ya kutoa onyo kwa ulimwengu, miito miwili tofauti hutolewa kwa makanisa. Ujumbe wa malaika wa pili ni, 'Babeli imeanguka, imeanguka, mji ule mkuu, kwa sababu amewafanya mataifa yote kunywa mvinyo

wa ghadhabu ya uasherati wake' (Ufunuo 14:8). Na katika kilio kikuu cha ujumbe wa malaika wa tatu sauti inasikika kutoka mbinguni ikisema, 'Tokeni ndani yake, watu wangu, msishiriki dhambi zake, wala msipokee mapigo yake. Kwa maana dhambi zake zimefika hata mbinguni, na Mungu amekumbuka maovu yake' (Ufunuo 18:4, 5). Ujumbe Teule, kitabu cha 2, 118.

Katika kutimia kwa Malaki sura ya tatu, Yohana Mbatizaji alikuwa mjumbe aliyemtayarishia Yesu njia, kama Mjumbe wa Agano, ili aje ghafla hekaluni Mwake na kulitakasa mara mbili. Katika huduma Yake ya miaka mitatu na nusu, Alilitakasa hekalu mwanzoni na mwishoni mwa huduma Yake, hivyo kubainisha kwamba kazi ya utakaso ina mwanzo unaowakilisha mwisho. Yesu daima hutoa mfano wa mwisho kwa kutumia mwanzo, na kwa kuafikiana na kazi Yake kama Alfa na Omega, ile miaka mitatu na nusu ilianza na kumalizika kwa utakaso wa hekalu.

Mwishoni mwa miaka mitatu na nusu, alimwaga damu iliyothibitisha agano lililotimiza unabii wa Danieli sura ya tisa kwamba angeuthibitisha agano na wengi kwa juma moja, katikati ya juma hilo angekatiliwa mbali.

Na baada ya majuma sitini na mawili Masihi atakatiliwa mbali, ila si kwa ajili yake mwenyewe; na watu wa mkuu atakayekuja wataharibu mji na patakatifu; na mwisho wake utakuwa kwa gharika, na hata mwisho wa vita uharibifu umeamriwa. Naye atathibitisha agano na wengi kwa juma moja; na katikati ya juma atakomesha dhabihu na sadaka, na kwa kuenea kwa machukizo ataifanya kuwa ukiwa, hata kufikia utimilifu; na yaliyoamriwa yatamiminwa juu ya aliyefanywa ukiwa. Danieli 9:26, 27.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Ukurasa baada ya ukurasa ungeweza kuandikwa kuhusu mambo haya. Makongamano mazima yanatiwa chachu ya kanuni zile zile zilizopotoka. 'Kwa maana matajiri wake wamejaa udhalimu, na wenyeji wake wamenena uongo, na ulimi wao ni udanganyifu vinywani mwao.' Bwana atafanya kazi kuitakasa kanisa lake. Nawaambia kwa kweli, Bwana yuko karibu kugeuza na kupindua katika taasisi zinazoitwa kwa jina lake.

Ni lini hasa mchakato huu wa kutakasa utanza, siwezi kusema, lakini hautachelewa sana. Yeye aliye na pepeto mkononi mwake atalisafisha hekalu lake kutokana na uchafu wa maadili. Atausafisha sana uwanda wake. Mungu ana mashtaka dhidi ya wote wanaotenda hata udhalimu mdogo kabisa; kwa maana kwa kufanya hivyo wanakataa mamlaka ya Mungu, na kuweka hatarini ushiriki wao katika upatanisho, ule ukombozi ambao Kristo ameuchukua kwa ajili ya kila mwana na binti wa Adamu. Je, kunalipa kuchukua mwenendo unaomchukiza Mungu? Je, kunalipa kuweka katika vibakuli vyenu vya ubani moto mgeni, kuutoa mbele za Mungu, na kusema hakileti tofauti?

"Haikuwa kulingana na mpango wa Mungu kujikita sana katika Battle Creek. Hali ya mambo inayokuwepo sasa ndiyo ile iliyoonyeshwa mbele yangu kama onyo. Ninaumia moyoni kwa taswira hii. Bwana alitoa maonyo ili kuzuia hali hii inayoharibu maadili, lakini hayakutiliwa maanani. 'Ninyi ni chumvi ya dunia; lakini chumvi ikipoteza ladha yake, itatiwaje ladha? Haifai tena kwa neno lolote ila kutupwa nje na kukanyagwa na watu.'"

Ninawasihi ndugu zangu muamke. Isipofanyika mabadiliko upesi, itanibidi kuwapa watu ukweli wa mambo; kwa maana hali hii ya mambo ni lazima ibadilike; watu wasioongoka hawapaswi tena kuwa wasimamizi na wakurugenzi katika kazi hii iliyo muhimu na takatifu sana. Pamoja na Daudi, tunalazimika kusema, 'Ni wakati wako, Ee Bwana, kutenda kazi; kwa maana wameifanya sheria yako kuwa batili.' *Special Testimonies*, 30, 31.